DERIVATE CU BAZĂ TOPONIMICĂ (LITERELE D, E,F)

Silvia PITIRICIU, Associate Professor PhD,
University of Craiova

Abstract: *Romanian derivatives on a toponymic base represent a segment of internal lexical creations providing national specificity. These words encapsulate and express a sense of national identity. The transition from proper names to common names of the inhabitants (of villages, towns) takes place by derivation with the suffix -ean/-an, a productive suffix in Romanian. Some common names are homonyms of adjectives, others differ at the suffixation level. The lexical-semantic re-evaluation of nouns denoting names of inhabitants and equivalent adjectives is necessary in Romanian, mainly because these words do not occur in normative works for general use.*

Key words: *Derivation, Suffix, Lexical, Toponym, Anthroponym*

0. Numele comune și adjectivele provenite din toponime constituie o temă de lexicologie de care ne-am ocupat în ultimul timp, dată fiind importanța derivării sufixale în limba română și necesitatea de a spori inventarul derivatelor referitoare la numele locuitorilor de pe teritoriul României. Aceste nume au o semantică ce se sprijină pe referința la toponim. Sufixe care indică originea, apartenența la un loc, sunt în cea mai mare parte *-ean/-an*, *-eană/-ană*, *-eni/-ani*, *-ene/-ane* (pentru adjective), *-ean/-an*, *-eancă/-ancă*, *-eni*, *-ence* (pentru substantive). De exemplu: Alături de acestea, mai funcționează și *-ar*, *-ă*, *-ari*, *-e*; *-aș*, *-ă*, *-ași*, *-e*.

Istoria sufixului *-ean* arată că acesta este vechi în limba română; provine din sl. *-(l)eaninŭ*, *-(l)ianin*[1], cu pluralul *-(l)iane*, *-ane*. După forma de plural *-(l)eane* a fost refăcut singularul *-(l)ean(u)*[2]. Cercetările derivatelor cu astfel de sufixe în documentele limbii române arată că ele sunt atestate la noi înainte de secolul al XVI-lea. Georghe Bolocan cercetează numele de grup și apreciază că „documentele secolelor al XIV-lea și al XV-lea atestă cuvinte cu acest sufix de la teme neslave, ceea ce demonstrează vechimea lui în sistemul de derivare românesc" (înainte de venirea slavilor pe teritoriul nostru). Ca exemple, lingvistul oferă exemple pornind de la toponime diferite din secolele al XIV-lea, al XV-lea: *Cărăreni* (1392), *Groșani* (1392), *Brădățeani* (1400-1403), *Corneni* (1424), *Olteni* (1436) ș.a.[3]. Și derivatele cuvinte sunt cuvinte vechi, atestate în

[1] A se vedea Al. Philippide, *Istoria limbii române* I, 1864: 50, apud FCLR XVI-XVIII, 2007: 90.
[2] A se vedea Al. Graur, 1965: 116; FCLR XVI-XVIII, 2007: 90.
[3] Gh. Bolocan, *DTRO Oltenia*, 1, 1993: 29.

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

documente din secolele al XV-lea, al XVI-lea: *târgșorean* (1411), *brașovean* (1435), *câinean* (1505), *câmpulungean* (1526-1528), *cisnădian* (1530), *hațegan* (1546) etc.[4]
În cercetarea noastră, ne-am ocupat de adjectivele derivate de la toponime, având ca material un corpus de aproximativ 1300 cuvinte (nume de orașe, comune și sate) de pe teritoriul actual al României, al căror nume începe cu literele D, E, F[5]. Pentru exemplificare și simplificare, am ales forma adjectivală de masculin, feminin la singular.
1.a. Derivate adjectivale cu sufixul *-ean,-ă* atașat la baza toponimului sau la rădăcina acestuia: *dăișorean,-ă* < *Dăișoara* (sat BV); *dălcean,-ă* < *Dalci* (sat CS); *dănășean,-ă* < *Daneș* (com., sat MS); *dănețean,-ă* < *Daneți* (com., sat DJ); *davideștean,-ă* < *Davidești* (com., sat AG; sat OT, VS); *dădeștean,-ă* < *Dădești* (sat BC, IS); *dămucean,-ă* < *Dămuc* (com., sat NT); *dăncean,-ă* < *Dănceu* (sat MH); *dănciuleștean,-ă* < *Dănciulești* (com., sat GJ); *dăneștean,-ă* < *Dănești* (com., sat GJ, HR, VS; sat CL, MH, NT); *dănicean,-ă* < *Dănicei* (com. VL); *dănuleștean,-ă* < *Dănulești* (sat BZ, HD); *dărăștean,-ă* < *Dărăști-Ilfov* (com., sat IF), *Dărăști-Vlașca* (sat GR); *dărmăneștean,-ă* < *Dărmănești* (oraș BC; com., sat DB, SV); *delean,-ă* < *Deal* (sat AB), *Dealu* (com., sat HR; sat AG, GR, SV); *decean,-ă* < *Decea* (sat AB); *dedean,-ă* < *Deda* (com., sat MS); *dedovițean,-ă* < *Dedovița Nouă* (sat MH), *Dedovița Veche* (sat MH); *deduleștean,-ă* < *Dedulești* (sat AG, BR, BZ); *deleștean,-ă* < *Delești* (com., sat VS); *delineștean, -ă* < *Delinești* (sat CS); *delnițean,-ă* < *Delnița* (sat HR, SV); *dernean,-ă* < *Derna* (com., sat BH); *desean,-ă* < *Desa* (com., sat DJ); *deseștean,-ă* < *Deseși* (com., sat MM); *detean,-ă* < *Deta* (oraș TM); *deușean,-ă* < *Deușu* (sat CJ); *devean,-ă* < *Deva* (mun. HD), *Deve* (sat AB); *deveselean,-ă* < *Devesel* (com., sat MH), *Deveselu* (com., sat OT); *dezmirean,-ă* < *Dezmir* (sat CJ); *deznean,-ă* < *Dezna* (com., sat AR); *diecean,-ă* < *Dieci* (com., sat AR); *dilean,-ă* < *Dileu Nou* (sat MS), *Dileu Vechi* (sat MS); *dioștean,-ă* < *Dioști* (com., sat DJ); *dâljean,-ă* < *Dâlja Mare* (sat. HD), *Dîlja Mică* (sat HD); *dâlmean,-ă* < *Dâlma* (sat BZ, MH); *dâmbovean,-ă* < *Dâmbova* (sat GJ); *dâmbean,-ă* < *Dâmbu* (sat MS, PH), *Dâmbu Mare* (sat CJ); *dâncean,-ă* < *Dâncu* (sat CJ), *Dâncu Mare* (sat HD), *Dâncu Mic* (sat HD); *dârmănean,-ă* < *Dârmănești* (com., sat AG); *dârvărean,-ă* < *Dârvari* (com., sat MH; sat CL, IF, PH); *dobreștean,-ă* < *Dobrești* (com., sat AG, BH, DJ; sat DB, TM, VL);

[4] *Ibidem*, p. 29.
[5] Cercetarea face parte dintr-un proiect de întocmire a unui dicționar al derivatelor cu bază toponimică. Pentru literele A-B, a se vedea Silvia Pitiriciu, *Détoponimique roumains*, în vol. *Numele și numirea. Actele conferinței internaționale de onomastică*, ediția I: Interferențe multietnice în antroponimie, Baia Mare, 19-21 septembrie, 2011, editor Oliviu Felecan, Cluj-Napoca, Editura Mega, p. 449-452. Materialul analizat pentru litera C face obiectul articolului *Derivate cu bază toponimică (Litera C)*, prezentat cu prilejul Conferinței Internaționale „ Zilele Sextil Pușcariu", ediția a II-a, organizat de Academia Română, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu" și Societatea Română de Dialectologie, 10-11 septembrie 2005, predat pentru publicare.

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

dobridorean,-ă < *Dobridor* (sat DJ); *dobrinean,-ă* < *Dobrin* (com., sat SJ); *dobrițean,-ă* < *Dobrița* (sat GJ); *dobromirean,-ă* < *Dobromir* (com., sat CT), *Dobromira* (sat DJ), *Dobromiru din Deal* (sat CT); *dobrotean,-ă* < *Dobrot* (sat AB), *Dobrota* (sat PH), *Dobroteasa* (com., sat OT), *Dobroteşti* (com., sat TR; com. DJ), *Dobrotu* (sat AG); *dobrunean,-ă* < *Dobrun* (com., sat OT); *dobrușean,-ă* < *Dobruța* (sat VL); *dognecean,-ă* < *Dognecea* (com., sat CS); *dolhește an,-ă* < *Dolhești* (com., sat IS; com. SV; sat NT), *Dolheștii-Mari* (sat SV), *Dolheștii-Mici* (sat SV); *domășnean,-ă* < *Domașnea* (com., sat CS); *domnește an,-ă* < *Domnești* (com., sat AG, IF; sat BN), *Domnești-Sat* (sat VN), *Domnești-Târg* (sat VN); *dornește an,-ă* < *Dornești* (com., sat SV; sat NT); *dospinean,-ă* < *Dospinești* (sat BC, DB); *dragalinean,-ă* < *Dragalina* (com., sat CL); *dragomirean,-ă* < *Dragomir* (sat BC); *dragomireștean,-ă* < *Dragomirești* (oraș, sat MM; com., sat DB, NT, VS; sat TM), *Dragomirești-Deal* (sat IF), *Dragomirești-Vale* (com., sat IF); *dranovețean,-ă* < *Dranovățu* (sat OT); *drăcean,-ă* < *Drăcea* (com., sat TR); *drăgește an,-ă* < *Draga* (sat BN); *drăgoteștean,-ă* < *Drăgotești* (com., sat DJ, GJ, sat MH); *drăgșinean,-ă* < *Dragșina* (sat TM); *drăjnean,-ă* < *Drajna* (com. PH), *Drajna de Jos* (sat PH), *Drajna de Sus* (sat PH), *Drajna Nouă* (sat CL); *drăgănește an,-ă* < *Drăgăneasa* (sat PH), *Drăgăneasca* (sat GR), *Drăgănescu* (sat GR), *Drăgănești* (com., sat BH, GL, PH; com. NT; sat IS, NT, VL), *Drăgănești de Vede* (com., sat TR), *Drăgănești-Olt* (oraș OT), *Drăgănești-Vlașca* (com., sat TR); *drăgește an,-ă* < *Drăgești* (com., sat BH, sat BC, VS); *drăghineștean,-ă* < *Drăghinești* (sat TR); *drăgoieștean,-ă* < *Drăgoești* (com., sat IL, VL), *Drăgoiești* (com., sat SV; sat GJ, TM), *Drăgoiești-Lunca* (sat AB); *drăguleștean,-ă* < *Drăgulești* (sat VL); *drănicean,-ă* < *Drănic* (com., sat DJ); *drăxinean,-ă* < *Draxini* (sat BT); *dubovean,-ă* < *Dubova* (com., sat MH); *dudeștean,-ă* < *Dudescu* (sat BR), *Dudești* (com., sat BR; sat HD), *Dudeștii Noi* (com. TM), *Dudeștii Vechi* (com., sat TM); *dumbrăveștean,-ă* < *Dumbrăvești* (com., sat PH; sat AG, VL); *dumbrăvițean,-ă* < *Dumbrăvița* (com., sat BV, MM, TM; sat AB, AR, BH, BN, BT, HD, IS, MH, SV), *Dumbrăvița de Codru* (sat BH); *dumeștean,-ă* < *Dumești* (com., sat IS, VS; sat AB, HD, IS), *Dumeștii Vechi* (sat VS); *elcean,-ă* < *Elciu* (sat CJ); *encean,-ă* < *Enciu* (sat BN); *ercean,-ă* < *Ercea* (sat MH, MS); *ernean,-ă* < *Ernea* (sat SB), *Ernei* (com., sat MS); *făgărășean,-ă* < *Făgăraș* (mun. BV), *Făgărașu Nou* (sat TL); *făgețean,-ă* < *Făget* (oraș, sat TM; sat AB, BC, DJ, PH), *Făgetu* (sat AG, DB, PH, SJ, VN), *Făgetu de Jos* (sat AB), *Făgetu de Sus* (sat AB, BC), *Făgetu Ierii* (sat CJ); *făgețelean,-ă* < *Făgețel* (sat BC, HR, HD), *Făgețelu* (com., sat OT); *fălcușean,-ă* < *Fălcuța* (sat SJ); *feldiorean,-ă* < *Feldioara* (com., sat BV; sat CJ, VN); *feneșean,-ă* < *Feneș* (sat AB, CS); *fenișean,-ă* < *Feniș* (sat AR); *fereștean,-ă* < *Fereşti* (com., sat VS; sat AB, MM); *feteștean,-ă* < *Fetești* (mun. IL; sat IS, SV, VN), *Fetești-Gară* (sat IL); *fierbințean,-ă* < *Fierbinți* (sat DB), *Fierbinți-Târg* (oraș, sat IL), *Fierbinții de Jos* (sat IL), *Fierbinții de Sus* (sat IL); *filpișean,-ă* < *Filpișu Mare* (sat MS), *Filpișu Mic* (sat MS); *finișean,-ă* < *Finiș* (com., sat BH); *fintean,-ă*< *Finta*

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

(com. DB), *Finta Mare* (sat DB), *Finta Veche* (sat DB); *finteușean,-ă < Finteușu Mare* (sat MM), *Finteușu Mic* (sat MM); *fizeșean,-ă < Fizeș* (sat CS, HD, SJ), *Fizeșu Gherlii* (com., sat CJ); *fânățean,-ă <Fânațe* (sat Bh, Bn, CJ, MM, MS); *fântânean,-ă < Fântâna* (sat BV, HD), *Fântâna Babii* (sat MS), *Fântâna Blănarului* (sat VS), *Fântâna Brazilor* (sat HR), *Fântâna Doamnei* (sat CL), *Fântâna Domnească* (sat MH), *Fântâna Mare* (sat CT, TL), *Fântâna Oilor* (sat TL), *Fântânea* (sat AG), *Fântânele* (com., sat AR, MS, PH, SV; sat AB, BC, BN,BZ, DB, DJ, GJ, GL, IS, MM, SB, SJ, VS), *Fântânele Rus* (sat SJ), *Fântâni* (sat DJ, GL), *Fântânile Negre* (sat MH); *flămânzean,-ă < Flămânzi* (oraș, sat BT); *floreștean,-ă < Florești* (com., sat CJ, MH, PH; sat AB, BC, BN, BT, BZ, GJ, GR, SB,TL,VS), *Florești-Stoenești* (com. GR); *focșănean,-ă < Focșa* (sat VS), *Focșani* (mun. VN); *foenean,-ă < Foeni* (com., sat TM); *foleștean,-ă < Foleștii de Jos* (sat VL), *Foleștii de Sus* (sat VL); *forăștean,-ă < Forăști* (com., sat SV; sat IS); *foroticean,-ă < Forotic* (com., sat CS); *frăsinean,-ă < Frasin* (oraș SV; sat DJ, GJ, SV), *Frasin Deal* (sat DB), *Frasin Vale* (sat DB), *Frasina* (sat VL), *Frasinu* (sat GR, VS); *frătean,-ă < Frata* (com., sat CJ); *fratoștițean,-ă < Fratoștița* (sat DJ); *frăsinean,-ă < Frăsinet* (com., sat CL, TR; sat BZ, CJ, PH), *Frăsinet Gară* (sat OT), *Frăsinetu* (sat OT), *Frăsinetu de Jos* (sat CL); *frecățean,-ă < Frecății* (com., sat BR, TL; sat VN); *fulgean,-ă < Fulga* (com. PH; sat BZ), *Fulga de Jos* (sat PH), *Fulga de Sus* (sat PH); *fundățean,-ă < Fundata* (com., sat BV; sat BZ, IL); *fundăturean,-ă < Fundătura* (sat BC, CJ, VS, VL), *Fundătura Mare* (sat VS), *Fundătura Mică* (sat VS), *Fundătura Răchitoasă* (sat BC), *Fundăturile* (sat BZ); *furculeștean,-ă < Furculești* (com., sat TR).

1.b. Derivatele adjectivale sunt omofone neomografe în raport cu toponimele de la care se formează: *dăbâcean,-ă < Dăbâceni* (sat SJ); *dăbulean,-ă < Dăbuleni* (oraș, sat DJ); *dămidean,-ă < Dămideni* (sat BT); *dămilean,-ă < Dămileni* (sat BT); *dămțean,-ă <Dămțeni* (sat VL); *dătășean,-ă < Dătășeni* (sat MS); *delurean,-ă < Delureni* (sat BN, MH, VL); *dichisean,-ă < Dichiseni* (com., sat CL); *dimăchean,-ă < Dimăcheni* (com., sat BT); *dâmburean,-ă < Dâmbureni* (sat AB); *dobean,-ă < Dobeni* (sat HR); *doboșean,-ă < Doboșeni* (sat CV); *doncean,-ă < Donceni* (sat AR); *dragoslovean,-ă < Dragosloveni* (sat VN); *drăcșean,-ă < Drăcșani* (sat BT, TR); *drăgășean,-ă < Drăgășani* (mun. VL); *drâncean,-ă < Drânceni* (com., sat VS); *epurean,-ă < Epureni* (com., sat VS); *erbicean,-ă < Erbiceni* (com., sat IS); *feiurdean,-ă < Feiurdeni* (sat CJ); *feredean,-ă < Feredeni* (sat IS); *fețean,-ă < Fețeni* (sat AB, DB); *filipean,-ă < Filipeni* (com., sat BC); *florean,-ă < Floreni* (sat VS); *fumurean,-ă < Fumureni* (sat VL).

1.c. Derivatele adjectivale sunt omofone neomografe în raport cu cel puțin o formă din seria de toponime de la care se formează: *decindean,-ă < Decindea* (sat DB), *Decindeni* (sat DB); *dăvidean-ă < David* (sat NT), *Dăvideni* (sat NT); *decindean,-ă < Decindea* (sat DB), *Decindeni* (sat DB); *dejean,-ă < Dej* (mun. CJ), *Deja* (sat SJ), *Dejan* (sat TM), *Dejani* (sat BV); *delean,-ă < Delea* (sat VS), *Deleni*

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

(com., sat CT, IS, VS; sat BC, BZ, CJ, DJ, GJ, HD, MH, MS, NT, OT, SJ, SV, VL), *Delenii* (sat MS); *dângean,-ă* < *Dângău Mare* (sat CJ), *Dângău Mic* (sat CJ), *Dângeni* (com., sat BT); *dobârcean,-ă* < *Dobârca* (sat SB), *Dobârceni* (com., sat BT); *dobrean,-ă* < *Dobrana* (sat GJ), *Dobreni* (com., sat NT; sat GR, TR); *dobricean,-ă* < *Dobricea* (sat VL), *Dobriceni* (sat OT, VL); *dobroslovean,-ă* < *Dobrosloveni* (com., sat OT), *Dobroslovești* (sat VS); *dornean,-ă* < *Dorna* (sat CJ), *Dorna Candrenilor* (com., sat SV), *Dorna-Arini* (sat SV), *Dorneni* (sat BC); *drăghicean,-ă* < *Drăghiceanu* (sat GR), *Drăghiceni* (com., sat OT), *Drăghici* (sat AG); *drăgușean,-ă* < *Drăguș* (com., sat BV), *Drăgușani* (sat BC), *Drăgușeni* (com., sat BT, GL, SV; sat IS, SM); *dulcean,-ă* < *Dulcea* (sat MS), *Dulceanca* (sat TR), *Dulcele* (sat AR), *Dulceni* (sat TR); *dumbrăvean,-ă* < *Dumbrava* (com., sat MH, PH, TM; sat AB, AR, AG, BC, BH, BN, CJ, DB, HD, IS, MM, MS, NT, SM, SV, VL, VN), *Dumbrava de Jos* (sat MH), *Dumbrava de Mijloc* (sat MH), *Dumbrava de Sus* (sat HD, MH), *Dumbrava Roșie* (com., sat NT), *Dumbrava-Deal* (sat NT), *Dumbrăvani* (sat BH), *Dumbrăveni* (oraș SB; com., sat CT, SV, VN; sat BN, GJ, IF, VS); *dumitrean,-ă* < *Dumitra* (com., sat BN; sat AB), *Dumitrana* (sat IF, MS); *fărcășean,-ă* < *Farcaș* (sat VN), *Fărcaș* (com., sat DJ), *Fărcașa* (com., sat MM, NT; sat BC), *Fărcașele* (com., sat OT), *Fărcașu de Jos* (sat OT), *Fărcășeni* (sat IS); *făurean,-ă* < *Făurei* (oraș BR; com., sat NT; sat CT, VN), *Făurei Sat* (sat BR), *Făureni* (sat CJ); *frumușean,-ă* < *Frumoasa* (com., sat HR, TR,SV; sat BC), *Frumosu* (com., sat SV; sat NT), *Frumușani* (com., sat CL), *Frumușei* (sat GJ), *Frumușelu* (sat BC), *Frumușeni* (com., sat AR), *Frumușica* (com., sat BT; sat IS); *frunzean,-ă* < *Frunza* (sat GJ), *Frunzeni* (sat MS, NT); *fundean,-ă* < *Fundeanu* (sat GL), *Fundeni* (com., sat CL, GL; sat BC, BZ, IF, PH), *Fundenii Noi* (sat GL), *Fundoaia* (sat BC, HR, MS), *Fundu Văii* (sat VS); *furcean,-ă* < *Furcenii Noi* (sat GL), *Furcenii Vechi* (sat GL).

2.a. Derivate adjectivale cu sufixul *-(i)an, -ă,* atașat la baza toponimului sau la rădăcina acestuia: *dăbâcan,-ă* < *Dăbâca* (com., sat CJ; sat HD); *deian,-ă* < *Deia* (sat SV); *dăroian,-ă* < *Dăroaia* (sat AB); *densușian,-ă* < *Densuș* (com., sat HD); *dentan,-ă* < *Denta* (com., sat TM); *derscan,-ă* < *Dersca* (com., sat BT); *dârjan,-ă* < *Dârja* (sat CJ), *Dârjiu* (com., sat HR); *dârlosan,-ă* < *Dârlos* (com., sat SB); *doban,-ă* < *Doba* (com., sat SM; sat OT, SJ); *dobran,-ă* < *Dobra* (com., sat DB, HD; sat AB, MH, MS, SM); *dobrican,-ă* < *Dobric* (sat BN); *dolhăscan,-ă* < *Dolhasca* (oraș, sat SV); *dorohoian,-ă* < *Dorohoi* (mun. BT); *dorolțan,-ă* < *Dorolț* (com., sat SM), *Dorolțu* (sat CJ); *drobetan,-ă* < *Drobeta-Turnu-Severin* (mun. MH); *fălcan,-ă* < *Falca* (sat CJ), *Falcău* (sat SV); *fălcoian,-ă* < *Fălcoiu* (com., sat OT); *fărăgan,-ă* < *Fărăgău* (com., sat MS); *fărăuan,-ă* < *Fărău* (com., sat AB); *felecan,-ă* < *Feleac* (sat BN), *Feleacu* (com., sat CJ); *felnecan,-ă* < *Felnac* (com., sat AR); *fildan,-ă* < *Fildu de Jos* (com., sat SJ), *Fildu de Mijloc* (sat SJ), *Fildu de Sus* (sat SJ); *firizan,-ă* < *Firiza* (sat MM, MH); *fofelzan,-ă* < *Fofeldea* (sat SB); *fufezan,-ă* < *Fufez* (sat SJ).

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

2.b. Derivatele adjectivale sunt omofone neomografe cu toponimele de la care se formează: *dărăban,-ă* < *Darabani* (oraș BT); *dămian,-ă* < *Dămieni* (sat MS); *dincan,-ă* < *Dincani* (sat AG); *doroșcan,-ă* < *Doroșcani* (sat. IS); *fărăuan,-ă* < *Fărăoani* (com., sat BC).
2.c. Derivatele adjectivale sunt omofone neomografe cu cel puțin o formă din seria de toponime de la care se formează: *dăian,-ă* < *Daia* (com., sat GR; sat HR, MS, SB), *Daia Română* (com., sat AB), *Dăeni* (com., sat TL); *făcăian,-ă* < *Făcăeni* (com., sat IL), *Făcăi* (sat DJ), *Făcăieni* (sat PH), *Făcău* (sat GR).
3. În contexte derivatele se folosesc în contexte diferite. De exemplu:
„Sufletul *dăbulean* a vărsat lacrimă". (http://www.catavencii.ro/, 03.12.2011, *Carul cu Geoană s-a răsturnat la Dăbuleni*);
„De câteva ore, primarul *dămucean* postează câte o poză cu gropile din drumul judeţean care străbate comuna, amintind faptul că administratorul drumului este Consiliul Judeţean Neamţ". (http://vestea.net/covasan-bate-obrazul-lui-iacoban, 02.09.2015, *Covasna bate obrazul lui Iacoban!*);
„Ne-au omorât oile, am tot reclamat, nu ne-a auzit nimeni", se revoltă un cioban *dănește*an". (http://www.ziaresireviste.ro, 05.09.2015, *Cum înviară italienii orezul românesc made in Oltenia*);
„Afacerile pentru care a fost condamnat Fenechiu s-au făcut prin Bacău, nemaipunând la socoteală obârşia *dărmăneşteană* a condamnatului". (http://catalinbejan.ro, 28.08.2013, *Daniel Ciorcilă, noul director de la SMART Bacău*);
„Este prima participare a teatrului *devean* la acest festival şi ne bucurăm că piesa a fost apreciată şi de public, şi de juriu". (http://zhd.ro/eveniment/, 23.11.2014, *Actriță deveană premiată la Festivalul internațional al teatrului de studio*);
„Muzeograful *drăgăneștean* a mai realizat în ultimii ani un proiect inedit, arheoparcul neolitic de la Muzeul Câmpiei Boianului, iar de-a lungul carierei a mai lucrat la înființarea a zece muzee în județ și în țară". (http://www.agerpres.ro/cultura/, 25.09.201, *Olt: O cetate getică va fi construită la Drăgănești cu materialele și metodele din Antichitate*);
„Într-un peisaj de excepţie pe care-l oferă „faleza" *duboveană* a golfului dintre cele două Cazane ale Dunării, cele Mici şi cele Mari, la poalele Ciucarului Mare, acolo unde vegetaţia luxuriantă şi apele lacului de acumulare acoperă câteva secole de istorie, în două construcţii ale primăriei comunale a fiinţat în acest început de august, timp de o săptămână „Tabăra de creaţie plastică Rubin - Dubova 5", care a reunit un mănunchi de plasticieni timişoreni - Ana Adam, Sorin Bijan, Horia Bojin, Gheorghe Fickl, Tiberiu Giucă, Elicondiu Iovan, Laszlo Matyas, Cristian Sida, Nada Stjici şi Sorin Vreme, cărora li s-au adăugat pasager, mai cu seamă în seara finală, poeţi şi ziarişti".

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

(http://www.fundatiarubin.ro, 31.08.2010, *Un rubin de artă în Golful dintre cele două Cazane*);
„Din nefericire pentru el, în aceiași fază respinge greșit un șut-centrare, lasând mingea în fața porții de unde vârful *dumeștean* reușește egalarea". (http://cstomesti.ucoz.ro, 20.06.2015, *Finala*);
„In memoriam: Ion Ilioiu, ultimul supraviețuitor din grupul de rezistență anticomunistă *făgărășeană*". (https://irinamonica.wordpress.com, 03.11.2012, *Regăsirea frumoasului pierdut*);
„Administraţia locală *făgeţeană* va relua, la sfârşitul acestei săptămâni, lucrările de reabilitare a drumului către Jupâneşti, în lungime de peste 10 kilometri". (http://redesteptarea.ro/lucrari-de-asfaltare-in-ritm-de-melc_1837264.html, 14.06.2015, *Lucrări de asfaltare în ritm de melc*);
„Dorim ca tot ceea ce am învățat ,ceea ce știm ,ceea ce ne-au povestit înaintașii noștri să transmitem generațiilor viitoare,pentru ca umilele noastre eforturi să fie continuate pe trepte calitative superioare în vederea ridicării prestigiului acestui lăcaș de învățământ *dobrește*an". (http://scoli.didactic.ro/, 18.02.2012, *Școala Gimnazială Nr. 2 Luncasprie*).
4. Se observă că majoritatea derivatelor adjectivale se încadrează într-o clasă, au o formă ușor de identificat. În cazul toponimelor compuse, derivatul ia naștere de la numele-centru, de obicei primul în compus.
Derivatul are, în unele cazuri, o variantă fonetică: *darovean,-ă/dărovean,-ă* < *Darova* (com., sat TM). În alte situații, formele derivate în *-an,-ă* au și o variantă în *-ean,-ă*: *degan,-ă/degean,-ă* < *Deag* (sat MS; com., sat AG). În cazul lor, forma în *-an* se folosește în Transilvania, cealaltă în *-ean* se utilizează în Muntenia.
Derivatul are o formă adaptată: *demeșean,-ă* < *Damiș* (sat BH); *ferdean,-ă* < *Fârdea* (com., sat TM); *furlugean,-ă* < *Fârliug* (com., sat CS); *filișean,-ă* < *Filiași* (oraș DJ; sat IS).
Aparent, între derivat și actualul toponim care constituie baza nu există nicio legătură. De exemplu: *telecan,-ă* este un adjectiv privitor la locuitorii din *Doștat* (com., sat AB). În acest caz, derivatul s-a format pe vechiul toponim *Telecu*.
Nu au derivate adjectivale toponime care sunt la origine nume istorice: *Cuza Vodă* (com., sat CL, CT, GL; sat BR, DB, IS, OT); nume de personaje mitice: *Dochia* (com., sat NT); compuse entopice: *După Deal* (sat AB, BN, DB, MS), *După Măgură* (sat VN), *După Pleșe* (sat AB), *După Piatră* (sat HD), *Fundătura* (sat BC, CJ, VL, VS), *Fundu Moldovei* (com., sat SV), *Fundu Răcăciuni* (sat BC), *Fundu Tutovei* (sat BC), *Fundu Văii* (sat BC, VS).
Derivatele adjectivale cu alte sufixe sunt rare. De exemplu: *fântânar,-ă* < *Fântâna Mare* (com., sat SV), *Fântânele* (com., sat CT, IS, TR).

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)

Bibliografie

Academia Română, *Formarea cuvintelor în limba română din secolele al XIV-lea –al XVIII-lea* (FCLR), București, Editura Academiei Române, 2007.
Bolocan, Gheorghe, *Dicționarul toponimic al României Oltenia* (DTRO), vol. I, A-B, Craiova, Editura Universitaria, 1993.
Graur, Al., *Nume de persoane*, București, Editura Științifică, 1965.
Pitiriciu, Silvia, *Détoponimique roumains*, în vol. *Numele și numirea. Actele conferinței internaționale de onomastică*, ediția I: Interferențe multietnice în antroponimie, Baia Mare, 19-21 septembrie, 2011, editor Oliviu Felecan, Cluj-Napoca, Editura Mega, p. 449-452.

Surse web

http://www.catavencii.ro/
http://vestea.net/covasan-bate-obrazul-lui-iacoban
http://www.ziaresireviste.ro
http://catalinbejan.ro
http://zhd.ro/eveniment/
http://www.agerpres.ro/cultura/
http://www.fundatiarubin.ro
http://cstomesti.ucoz.ro
https://irinamonica.wordpress.com
http://redesteptarea.ro/lucrari-de-asfaltare-in-ritm-de-melc_1837264.html
http://scoli.didactic.ro/

BDD-A23285 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:07:10 UTC)